

We kunnen winnen !

Pieter Timmermans
Gedelegeerd bestuurder VBO

Brussel, 17 september 2012

Monseigneur,
Mijnheer de kabinetschef van de Koning,
Mijnheer de voorzitter van de Europese Raad,
Dames en Heren Ministers van de federale en de regionale regeringen,
Excellenties en hoogwaardigheidsbekleders,
Beste Ondernemers,
Dames en Heren,

Vandaag maandag doet me terugdenken aan een andere maandag, die van 17 augustus 1998. Het was mijn eerste werkdag als nieuwe directeur-generaal bij het VBO, in opvolging van Wilfried Beirnaert, het toenmalige icoon van het sociaal overleg. Een hele eer.

Dag op dag 14 jaar en 1 maand later spreek ik u met genoeg toe als de nieuwe gedelegeerd bestuurder. Opnieuw een hele eer. In die 14 jaren werkte ik samen met zes voorzitters en twee CEO's. Stuk voor stuk doorgewinterde, ervaren professionals. Ik dank hen van harte voor de fijne, leerrijke en collegiale samenwerking. Maar bovenal voor alle kansen die ze mij boden in een periode die bol stond van de gebeurtenissen die onze recente sociaal-economische geschiedenis fundamenteel hebben hertekend.

De maandag van vandaag is niet meer te vergelijken met die maandag van toen. Vandaag beleven we benarde tijden. De Eurozone davert op haar grondvesten. De economische groei slabakt. Op jaarbasis eindigen we dit jaar in het beste geval op een nulgroei.

En toch, dames en heren, kunnen we beter, veel beter. Ik ben er van overtuigd, sterker nog, ik geloof dat ons land de kracht heeft om opnieuw aan te knopen bij het peloton van winnaars. De slagzin "we kunnen winnen" is dan ook hét thema van het VBO voor het komende werkjaar.

Om te kunnen winnen, moeten we naar mijn mening op vier domeinen actie ondernemen, m.n.

- ✓ de Eurocrisis overheersen,
- ✓ de hervormingstrein in ons land op snelheid houden,
- ✓ sociaal en politiek overleg met visie uitbouwen,
- ✓ en ten slotte ondernemerschap opkrikken.

Ik ben zo vrij om bij elk van deze vier domeinen enkele strategische pistes te formuleren.

De eurocrisis overheersen

Vooreerst de eurocrisis overheersen.

Ik zei het daarnet al: Europa davert op haar grondvesten. Verlaat Griekenland de Eurozone of niet? Krijgen Spanje en Italië hun openbare financiën op orde? Kunnen de lidstaten op sociaal-economisch en politiek vlak nader tot elkaar komen? In dergelijke onzekere tijden hebben we standvastige leiders nodig. Het doet mij dan ook bijzonder veel plezier dat Europees President Herman Van Rompuy hier vanavond present is. Een bijzonder woord van welkom. Persoonlijk, omdat hij mij 20 jaar geleden als het ware van de universitaire schoolbanken plukte en zo mijn loopbaan een heel andere wending gaf. Maar bovenal omdat hij in zijn typische eigen stijl onaflatend blijft zoeken naar oplossingen die de Europese Unie helpen stabiliseren.

Mijnheer de voorzitter van de Europese Raad, u mag erop rekenen: het VBO blijft stevast de Europese kaart trekken. Als lid van BusinessEurope – de koepel van alle VBO's van de EU-landen –

blijven we ons inspannen om het Europees project bij onze leden uit te dragen. Immers, omdat ons buitenland enorm veel groter is dan ons binnenland, is de Europese agenda ook onze agenda en moeten ook ondernemingen verder kijken dan de lokale kerktoren. Pas dan kunnen we winnen in de globaliserende wereld, waar de snelheid van verandering alleen maar versnelt.

Het mag u dan ook niet verwonderen dat ons Forum als thema kreeg: “Internationaal Ondernemen”. 70 captains of industry deelden daarnet hun internationale ervaringen met bijna duizend nieuwsgierige bedrijfsleiders. Het Forum was een eerste stap. En een bemoedigende stap, heb ik gehoord. Dat is positief. Uiteraard zal het VBO in dat domein nog meer initiatief nemen. Omdat we geloven dat we zo bijdragen tot de heropleving van onze economie. Omdat we geloven dat we enkel via méér Europa en via méér internationale aanwezigheid kunnen winnen.

Echter, met colloquia alleen komen we er niet. De zo broodnodige economische relance moet ook gepaard gaan met daden en nog méér hervormingen. Ook ons land moet verder hervormen met als meest waardevolle inspiratiebron de Europese aanbevelingen. Een voorbeeld: jaren geleden plaatsten de Europese sociale partners het thema flexicurity op de agenda. Vakbonden en werkgevers op Europees niveau zien samen het nut in van een evenwichtige verhouding tussen flexibiliteit en jobsecurity. In ons land echter rust op de term flexicurity nog altijd een taboe. Een taboe dat beter vandaag nog dan morgen sneuvelt!

Die vaststelling, dames en heren, brengt me bij het tweede onderwerp: hoe kunnen we in ons eigen land winnen?

De hervormingstrein in ons land moet op snelheid blijven

De huidige regeringen – zowel federaal als regionaal – leverden de voorbije maanden in heel wat domeinen – niet overal weliswaar – goed werk. Ja, als het goed is, dan zeggen we dat ook. Denk bijvoorbeeld aan de pensioenhervorming en de bijsturing van het werkloosheidsregime op federaal vlak, het loopbaanakkoord en de industrieraad in Vlaanderen. In Wallonië: de implementatie van het Marshallplan 2.Vert. In Brussel: de hervormingen in het arbeidsmarktbeleid (**verifiëren**). Of nog, het succes van het alternerend leren-werken in de Duitstalige gemeenschap.

Die hervormingstrein moet op snelheid blijven. In dat verband maak ik mij bijzonder ongerust over onze concurrentiekracht. Ondernemend België was bijzonder misnoegd toen we vaststelden dat het federale regeerakkoord geen apart hoofdstuk met een coherente visie over de versterking van het concurrentievermogen bevatte. En dat op een moment dat onze economie bijzonder fragiel is.

Gelukkig bevestigde de economische realiteit al snel dat dit tekort rechtgezet moest worden. Vóór het zomerreces trok de federale regering een relancestrategie op gang om de concurrentiekracht van onze economie aan te scherpen. Eerste schuchtere stappen werden gezet. Nodig maar onvoldoende.

Dé test voor de weerbaarheid van onze relancestrategie wordt het komende IPA-overleg. Immers, wat baten relancemaatregelen als de sociale partners dit najaar de loonkosten verder laten ontsporen en zo de concurrentiekracht ondermijnen?

De recente Eurostat-cijfers liegen er niet om: een arbeider in ons land kost 39 euro per uur . In Frankrijk is dat 34 euro, in Nederland 31 euro en in Duitsland 30 euro. Een verschil van liefst bijna een kwart ten opzichte van onze drie belangrijkste handelspartners.

Ik hoor sommigen onder u al denken: daar is hij weer met de loonkosten. En toch moet ik het in de meest krachtige termen blijven doen. Probeer inderdaad maar eens een contract in het buitenland in de wacht te slepen als je zoveel duurder bent dan de concurrentie. Niet evident!

Het komende IPA-overleg biedt dé kans om onze loonkostenachterstand voor een groot stuk bij te benen. Ons concept is heel eenvoudig: beter pragmatische voorstellen drastisch doorvoeren, dan drastische voorstellen pragmatisch proberen te realiseren. Dat geldt net zo goed voor het zo gevoelige indexdebat. Sommigen steigeren al wanneer het woord index nog maar wordt uitgesproken. Ook al bewijst de realiteit dat dit systeem het concurrentievermogen, en vervolgens de werkgelegenheid en in fine de koopkracht ondermijnt. Voor anderen kan het indexsysteem niet snel genoeg afgeschaft worden. Ook dat brengt weinig soelaas en zou op korte termijn het consumentenvertrouwen een deuk geven.

Is de denkpiste die we onlangs lanceerden dan geen perfect compromis tussen beide stellingen? Spreek bij het begin van de loonsonderhandelingen af met hoeveel de lonen zullen worden geïndexeerd. Dat biedt zekerheid én voor de werkgever én voor de werknemer. En dat op een moment dat die zekerheid in de huidige context een determinerende factor is voor de economische heropleving.

Een ander onmiskenbaar pijnpunt is de mismatch tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. Valt het u ook op dat de lijst met knelpuntberoepen even lang blijft in een periode van economische stilstand als in een periode van groei. Dat moet veranderen. En de regio's vervullen daarbij een belangrijke rol. Het is een must dat ook de bedrijfsfederaties met al hun expertise ten volle bij dit beleid worden betrokken. Hun inbreng om deze mismatch weg te werken, is cruciaal. Het VBO wil graag helpen en ondersteunen.

Een derde belangrijk hervormingsdossier is het eenheidsstatuut arbeiders – bedienden. Dat moet het komende werkjaar eveneens zijn beslag krijgen. Tegen 13 juli 2013 dwingt het Grondwettelijk Hof de regering en de sociale partners om een oplossing te vinden voor de eerste ziektedag – de zgn. carensdag – en voor de opzeggingstermijnen. Laat mij duidelijk zijn: wil men de industrie in dit land ten dode opschrijven, dan moet men op die twee vlakken van alle arbeiders maar bedienden maken. Daarvoor past het VBO resoluut! Want op die manier kunnen we in de nieuwe wereldeconomie ONMOGELIJK winnen. We kunnen ons gewoonweg geen extra arbeidsrechtelijke handicap veroorloven bovenop de reeds aanzienlijke loonkostenhandicap.

Sociaal en politiek overleg met een visie uitbouwen

En zo kom ik bij mijn derde actiedomein voor hernieuwd succes: sociaal en politiek overleg met visie.

We moeten meer in de diepte durven werken, streven naar structurele effecten op langere termijn. Het zou mij te ver leiden om dit debat vanavond te voeren. Jammer, want het is echt wel hoog tijd om het te doen. Ter voorbereiding heb ik de voorbije 6 maanden mijn ideeën en denkpistes verzameld in een boek onder de titel “we kunnen winnen”, in het Frans: “credo pour gagner”.

Met de focus op een tiental domeinen – zoals economie, ethiek, onderwijs, mobiliteit, media, Europa, ... – schets ik een aantal uitdagingen waar we vandaag misschien nog niet echt van wakker liggen en doe ik een poging om pistes tot oplossingen voor te stellen. Het is geen belerend boek dat voor elk van deze maatschappelijke uitdagingen kant-en-klare oplossingen aanreikt. Het is veeleer een gids door verandering om zo de discussie te voeden en het debat aan te moedigen.

En dat debat start vandaag. Daarbij reken ik uiteraard op de kennis en de input van de VBO-leden-federaties, maar ook op uw inbreng hier vandaag zo talrijk aanwezig.

Instructies roepen langs de zijlijn is gemakkelijk. Het zelf effectief doen, daar komt het op aan. Remmers zijn er altijd. Trekkers hebben we nodig. Het VBO was, is en zal altijd een trekker blijven. Daarbij gesteund en geïnspireerd door zijn leden-federaties die vanuit hun achterban en ervaring een onmisbare expertise leveren.

Als trekker is het bovendien van uitzonderlijk belang altijd alert en op zijn hoede te zijn. Daarom is een doorgedreven strategische reflectie over haalbare, kwaliteitsvolle voorstellen bijzonder nuttig. Hopelijk draagt het boek daartoe bij. Bovendien wil ik graag samen met onze leden het debat grondig voeren. Met als doel tot een actieplan te komen met kwaliteitsvolle én werkbare voorstellen voor bijvoorbeeld een vlottere mobiliteit, een drastische fiscale vereenvoudiging of een efficiënter energieverbruik.

Ondernemerschap opkrikken

Het VBO dankt zijn kracht aan de vele, sterke ondernemers actief in alle hoeken van het land. Die vaststelling leidt me naar mijn vierde en laatste succesfactor voor de hervormingen. U, de ondernemer!

Vanavond zijn jullie hier heel talrijk aanwezig. Een deel van uw collega's moet zelfs noodgedwongen deze slotmanifestatie op een scherm in een aanpalende zaal volgen. Hadden sommigen het VBO niet al lang ten dode opgeschreven? Uw talrijke opkomst bewijst overduidelijk het tegendeel. Het VBO is vandaag met zijn 38 leden-federaties en zijn 50.000 bedrijven – goed voor liefst 75% van de tewerkstelling in de private sector – representatiever en sterker dan ooit. En in de toekomst zie ik de samenwerking met de federaties en hun leden alleen maar intenser worden.

Als ik zie hoeveel colloquia wekelijks op het VBO worden georganiseerd ... als ik zie hoe de federaties op hun algemene vergaderingen veel ondernemingen achter hun visie en objectieven weten te scharen ... als ik zie hoe onze VBO-medewerkers gerespecteerd worden omdat ze met kwaliteitsvolle oplossingen voor uw problemen komen, ... dan kan ik daar maar één besluit uit afleiden: het VBO is alive and kicking. Dynamischer dan ooit!

Ondanks die dynamiek is er nog veel werk aan de winkel. Een vernieuwde en nauwere samenwerking met andere interprofessionele werkgeversfederaties staat in de steigers. En het VBO werd gevraagd daarbij een coördinerende rol en dus ook een rol van bruggenbouwer te vervullen. We zullen deze nieuwe rol met 100% inzet en overtuiging vervullen, in het belang van het ondernemerschap in ons land. Bovendien blijven we ons inspannen om nieuwe leden aan te trekken. En in de komende weken zullen we tevens een gloednieuwe communicatiestrategie uitrollen. Onze ploeg pakt al die uitdagingen vol enthousiasme aan. Samen met de directie zal ik hen daarbij ten volle steunen.

Dé finale doelstelling van al deze inspanningen? Nog beter ondernemerschap! Het thema is te breed om het hier en nu in al zijn facetten toe te lichten. Maar over één cruciaal element moet ik het wel hebben vanavond: meer respect!

Méer respect voor de tienduizenden ondernemingen die dagdagelijks werk verschaffen aan miljoenen werknemers. Meer respect voor de ondernemers die dag in, dag uit alle creativiteit en zin voor innovatie uit de kast halen om contracten binnen te rijden en markten te veroveren. Meer

respect voor mensen die risico's durven nemen, vaak ook met hun eigen centen, om hun droom te realiseren.

Respect moet je verdienen, hoor ik u denken. Volledig terecht! Fraudeurs of zij die steevast de grenzen van het toelaatbare aftasten, horen niet thuis in ons Verbond. De wet moet nageleefd worden. Tegelijk laten we ook niet over ons heen walsen. Als het beleid of de wet geen respect voor de ondernemer toont, zullen we niet nalaten om dit krachtig aan te klagen. Geef toe, een monsterboete van 309% instellen voor louter administratieve tekortkomingen bij het invullen van fiscale fiches of de ondernemers stelselmatig hoofdelijk aansprakelijk willen maken voor alle mogelijke fouten van derden ('ze hadden het maar moeten weten', horen wij!) is niet echt een uiting van veel respect voor ondernemend België. Mij doet het veeleer denken aan een motie van wantrouwen tegenover de duizenden bonafide werkgevers. We rekenen op alle beleidsverantwoordelijken die het goed menen met ondernemerschap, om deze motie van wantrouwen om te zetten in een motie van vertrouwen!

Winston Churchill verwoordde het ooit als volgt – en het is niet de eerste keer dat ik de volgende uitspraak citeer – : *“Sommigen beschouwen de ondernemer als een boze wolf die zo vlug mogelijk gedood moet worden. De meesten beschouwen de bedrijven als koeien die voortdurend gemolken moeten worden. Slechts enkelen beschouwen de ondernemingen als wat ze echt zijn: de paarden die de kar moeten trekken.”* Welnu, dames en heren politici, vakbondsleiders, opiniemakers: de beste manier om uw respect voor onze ondernemers te tonen is door in uw beleid, uw discours en uw berichtgeving ondernemers als trekpaarden te beschouwen. Trekkers die, samen met hun werknemers en de overheid, ons land, onze economie, ons sociaal model uit het moeras moeten en zullen sleuren.

Succesfactoren hangen samen

De vier domeinen voor meer succes die ik zopas toelichtte, vormen de essentiële bouwstenen voor een succesvolle toekomst. Ze zijn ook onlosmakelijk met elkaar vervlochten. Eén is niet mogelijk zonder twee, drie of vier.

Zonder meer Europa vrees ik dat de hervormingstrein zal stilvallen. Zonder ondernemerschap zullen heel wat uitdagingen voor de langetermijnvisie oningevuld blijven. Zonder degelijk sociaal en politiek overleg zal de hervormingstrein zelfs niet vertrekken.

*

* *

Dames en Heren, ik eindig met een uitspraak van J.F. Kennedy op 18 november 1963, enkele dagen voor zijn tragische dood. Ze illustreert treffend de visie waar ik samen met u wil voor ijveren: *“Waar geen vertrouwen is in de toekomst, is vooruitgang onmogelijk”*. *“Là où il n’y a pas de confiance dans le futur, le progrès est impossible.”*

Welnu, dames en heren, ik heb het volste vertrouwen in de toekomst van Europa. Ik heb ook volste vertrouwen in ons land en zijn regio's, en in de daadkracht van zijn inwoners. En bovenal, ik heb het volste vertrouwen in u, ondernemers.

We zijn geen pessimisten die in elke opportuniteit een probleem zien. Neen, we zijn optimisten die in elk probleem een opportuniteit zien. Zo kunnen we winnen!

Ik dank u voor uw aandacht.

Je vous remercie pour votre attention.

Thank you for your attention.